

Юлія Баклаженко

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0002-9035-7737
yuliia.baklazhenko@gmail.com

Валерія Кузьміна

студентка 2-го курсу магістратури факультету лінгвістики
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна
ORCID ID: 0009-0006-3293-1645
valerikuuz@gmail.com

ТРАНСПОЗИЦІЯ В УКРАЇНОМОВНОМУ ВІДВТОРЕННІ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ (НА МАТЕРІАЛІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ)

Стаття присвячена розгляду питання транспозиції в україномовному відтворенні текстів міжнародно-правової сфери. Дослідження проводилося у два етапи. Під час першого етапу було визначено важливість перекладу міжнародно-правових документів українською мовою. Також було визначено основну вимогу до перекладу текстів міжнародно-правової сфери, а саме: точно передати зміст правових документів цільовою мовою. З'ясовано, що переклад міжнародно-правових документів є невіддільною складовою розвитку та покращення української терміносистеми міжнародно-правової сфери. Було встановлено, що через розвиненість правових систем в англійських країнах, українські вчені орієнтуються на дослідження саме англійських терміносистем. Охарактеризовано поняття міжнародного права, міжнародно-правових документів, а також їх категорії і види. З'ясовано, що міжнародно-правові документи мають юридичну силу, тому також було розкрито визначення поняття «юридичні документи» та їх особливості: визначення юридичних термінів не завжди фіксуються у лексикографічних джерелах, для термінів юридичної сфери неприйнятний розподіл на міжгалузевий та внутрішньогалузевий терміни, юридичні терміни можуть використовуватися не тільки фаховому контексті, а й в буденному спілкуванні. В процесі другого етапу було проаналізовано поняття афіксації та конверсії. Також було виявлено основні компоненти афіксації. До того ж було презентовано визначення поняття «транспозиція», її рівні (повна або морфологічна та неповна або синтаксична), а також її класифікацію. Було визначено поняття афіксації і конверсії та їх компоненти. Також було виявлено, що транспозиція має три складники: транспоноване, транспозитор та транспозит. Було презентовано 10 видів транспозиції: субстантивізація, вербалізація, ад'єктивізація, прономіналізація, препозиціоналізація, нумералізація, адвербалізація, кон'юнкціоналізація, партикуляція та інтер'єктивізація. Було проаналізовано 10 речень англійського тексту з Європейської Конвенції з прав людини та їх україномовний переклад та класифіковано їх за 7 такими видами транспозиції: субстантивізація, вербалізація, ад'єктивізація, прономіналізація, препозиціоналізація, адвербалізація, партикуляція. Під час аналізу прикладів перекладу шляхом нумералізації, кон'юнкціоналізації та інтер'єктивізації в текстах Європейської Конвенції з прав людини виявлено не було. Матеріалом дослідження стали Європейська Конвенція з прав людини [7], [8] та наукова робота Є. Коваль, 2020 [9].

Ключові слова: транспозиція; міжнародно-правові документи; міжнародно-правова сфера; міжнародно-правовий дискурс; юридичні документи; юридичний дискурс; україномовне відтворення англійських текстів.

1. ВСТУП

У період активної розбудови міжнародних зв'язків України, надання їй статусу кандидата ЄС та набуття Україною особливого статусу англійської мови, переклад юридичних текстів і міжнародно-правових документів набуває особливого значення та є невіддільною складовою становлення державності країни. Також проживаючи в часи кардинальних змін у світі, люди

все частіше звертають свою увагу на політику, міжнародні події і, звичайно, документацію, яка може змінити навіть життя людей. І однією із найважливіших вимог до перекладу текстів такого рівня є точно передати зміст документів цільовою мовою, враховуючи усі нюанси. Перекладачі часто можуть стикатися з труднощами при перекладі текстів такого типу через велику кількість різноманітних понять у юридичній сфері, а саме у сфері міжнародно-правової документації.

Постановка проблеми. Відтворення точного змісту під час перекладу документів міжнародного рівня має першочергове значення, тому увага перекладачів та дослідників зосереджена на шляхах пошуку відповідників та можливостях використання перекладацьких трансформацій. Одним із малодосліджених, проте важливих явищ у перекладі є транспозиція.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Транспозиції та її сутності присвятили свої роботи такі науковці: Шарль Баллі, О. Есперсен, А. Селе, а також українські мовознавці: І. Вихованець [17], К. Городенська [17], В. Русанівський [12], та інші. У праці «Теоретична граматика української мови» І. Вихованець та К. Городенська описують види транспозиції та їхні характеристики [16].

Мета статті полягає в аналізі та виявленні явища транспозиції в англomовних текстах та їх україномовних перекладах міжнародно-правової сфери.

2. МЕТОДИ

Для досягнення мети та розв'язання поставлених завдань у роботі застосовано такі основні методи дослідження: загальнонаукові – індукція, дедукція, аналіз і синтез – для уточнення теоретичних засад і формування висновків дослідження; спеціальні лінгвістичні методи: метод перекладацького аналізу – для аналізу текстів оригіналу і його перекладу та глибоке вивчення лінгвістичних питань, що стосуються англomовних термінів та їх україномовних відповідників сфери міжнародно-правової документації; метод дистрибутивного аналізу – для сегментації тексту та ідентифікації лексичних одиниць; метод аналізу словникових дефініцій – для визначення первинного значення мовних одиниць міжнародно-правової сфери; метод структурно-словотвірного аналізу – для виявлення способів та механізмів утворення лексичних одиниць міжнародно-правової сфери; метод функційного аналізу – для виявлення особливостей функціонування мовних одиниць у міжнародно-правовій сфері; метод кількісного аналізу – для визначення частотності застосування перекладацьких трансформацій; описово-аналітичний метод – для інтерпретації, співвідношення та класифікації фактичного матеріалу; метод суцільної вибірки – для створення англо-українського словника термінів сфери міжнародно-правової документації.

3. РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ

Насамперед, необхідно з'ясувати визначення понять «міжнародне право», «міжнародно-правові документи» та «юридичні документи».

Міжнародне право – представляє собою комплекс юридичних норм, які призначені для регулювання міжнародних відносин. Ця система впроваджена задля забезпечення миру, прав людини і співробітництва. Вона включає в себе рішення і правові інструменти, які приймаються авторитетними суб'єктами з метою втілення спільних інтересів [13; с. 6].

Правовими документами є ті документи і договори, які мають юридичну силу і наслідки, а також які видані уповноваженими суб'єктами. Також слід зазначити, що термін «правовий» і «юридичний» розглядаються як синоніми та мають однакове смислове навантаження [14; с. 19].

Отже, можемо визначити, що міжнародно-правовими документами є ті документи і договори, які мають юридичну силу і наслідки на міжнародному рівні, та які визначаються міжнародними авторитетними суб'єктами.

Прецеденти прояву практики міжнародних організацій є: резолюції, декларації, конвенції, рекомендації, спільні заяви держав (наприклад, учасників міжнародних організацій) тощо [13; с. 14].

Міжнародно-правові документи мають юридичну силу, тому доцільно буде розглянути поняття юридичних документів.

Юридичними документами виступають ті документи, які містять юридично значиму правову інформацію [11]. Ці документи слугують підставою та/або підтвердженням прав і обов'язків учасників правовідносин [11].

Сьогодні переклад таких документів є невід'ємною частиною розвитку і вдосконалення національно-мовної терміносистеми. З огляду на розвиненість правових систем в англійських країнах, українські лінгвісти орієнтуються на поглиблене дослідження саме англійських терміносистем [1; с. 162-163].

Терміни юридичної сфери мають такі специфічні особливості:

1. Їхні визначення не завжди фіксуються у лексикографічних джерелах, натомість вони можуть фіксуватися у фахових джерелах;

2. оскільки сучасна правова система є складною і включає різні галузі права, міжгалузевими термінами є ті, що використовуються в усіх цих галузях, а внутрішньогалузевими – ті, що застосовуються тільки в одній з них; тобто для юридичних термінів розподіл на міжгалузеві та внутрішньогалузеві терміни є неприйнятним;

3. вони використовуються в офіційних правових документах, в текстах науково-юридичної літератури, науково-популярних текстах та можуть вживатися не тільки в контексті фахового спілкування через те, що включають поняття, які є важливими і для широкого загалу [1; с. 162-163].

Англійські терміни юридичної сфери мають характерні риси, що обумовлені історико-культурними аспектами. Характерність термінології цієї сфери полягає в існуванні значної кількості лексичних одиниць, які були запозичені з французької мови, а також латинських термінів, що також були запозичені за посередництвом французької мови [1; с. 163].

Транспозиція – це перехід певної частини мови в іншу при перекладі тексту або вживання слова однієї частини мови з функцією іншої без зміни значення слова [9], [15].

Явище транспозиції поділяють на два рівні: повну і неповну. Повна (або морфологічна) транспозиція відбувається тоді, коли слово має ознаки іншої частини мови і повністю входить до неї. Неповна (або синтаксична) відбувається тоді, коли змінюється синтаксична функція слова, але частина мови залишається первісна [9].

Морфологічна транспозиція може виражатися за допомогою афіксації і конверсії.

Афіксація – спосіб словотвору за допомогою афіксів [4]. Афікси – частини слова, які в процесі приєднання до слів можуть змінювати їх семантичне та граматичне значення, а також стильові ролі і синтаксичні функції [3].

Афіксація має такі компоненти словотворення [3]:

- префікси – розташовуються перед коренем слова;
- постфікси – розташовуються після кореня [5]. Їх поділяють на: суфікси та закінчення;
- інтерфікси – морфема, що розташовується між двома основами в складному слові;
- інфікси – морфема, що розташовується в середині кореня або основи слова;
- конфікси – складаються з двох компонентів – префіксів і суфіксів, які використовуються одночасно під час словотвору;
- трансфікси використовуються для розподілу кореня слова, який складається з приголосних, за допомогою вставки голосних [2].

Конверсія – безафіксальний засіб утворення слів, при якому зовнішня форма слова не змінюється. Слова, утворені шляхом конверсії, можуть вживатися в різних частинах мови і мати різні синтаксичні функції [10].

Під час використання морфологічної транспозиції лексичне значення слів може зберігатися та змінюватися. На цьому рівні розповсюдженим способом переходу слів із однієї частини мови в іншу є афіксація. В українській мові переважна більшість слів утворена шляхом приєднання певних афіксів. Менш розповсюдженим способом на морфологічному рівні виступає конверсія [16].

У складі транспозиції виділяють такі частини: транспоноване – первісна (вихідна) форма слова, тобто слово, яке перекладається шляхом транспозиції, транспозитор – засіб транспозиції та транспозит – кінцевий переклад слова, що вийшов [9].

У мовознавстві існує 10 видів транспозиції [9]:

1) Субстантивація – перехід із певної частини мови в іменник [9]. Український мовознавець Д. Гринчишин запропонував власне визначення для терміна «субстантивація»: «Під субстантивацією, чи субстантивізацією, розуміємо процес трансформації слів інших частин мови в розряд іменників без зміни їх зовнішньої форми, але зі зміною їх значення та граматичних (морфологічних і синтаксичних особливостей)» (Гринчишин 1965) [6; с. 166]. Наприклад, при перекладі цього речення «Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its members and that one of the methods by which that aim is to be pursued is the maintenance and further realisation of Human Rights and Fundamental Freedoms» [7] з Європейської Конвенції з прав людини автори використовують спосіб шляхом транспозиції, а саме субстантивацію: «беручи до уваги те, що метою Ради Європи є досягнення тіснішого єднання між її членами і що одним із засобів досягнення цієї мети є забезпечення і розвиток прав людини та основоположних свобод» [8]. Конструкція «is to be pursued» переходить в іменник «досягнення».

2) Вербалізація – перехід із однієї частини мови в дієслово. Науковцями було виділено три ступені цього виду транспозиції: синтаксичний, семантичний та морфологічний. Було проаналізовано, що способом вербалізацією найчастіше перекладаються прикметники, рідше – іменники та менше – прислівники [16]. Прикладом слугують речення з Європейської Конвенції з прав людини: «Considering that this Declaration aims at securing the universal and effective recognition and observance of the Rights therein declared» [7] і український переклад: «беручи до уваги те, що ця Декларація має на меті забезпечити загальне та ефективне визнання і додержання проголошених у ній прав» [8], де із «securing» при перекладі шляхом вербалізації отримуємо переклад «забезпечити».

3) Ад'єктивація – перехід із однієї частини мови в прикметник. Можуть змінюватися шляхом ад'єктивації або ад'єктивуватися такі частини мови: дієприкметники (наприклад, смажене, варене), займенники (будь-який, якийсь), числівники (один, одна) та фразеологічні сполуки (нічого собі, так собі) [9]. Наприклад, якщо порівняти речення з Європейської Конвенції «Everyone has the right to liberty and security of person» [7] та український переклад «Кожен має право на свободу та особисту недоторканність» [8], можемо побачити, що іменник «person» переходить в прикметник «особистий», що є способом ад'єктивації.

4) Проніміналізація – перехід із однієї частини мови в займенник. Частіше «проніміналізуються» слова прикметникового походження [16]. У реченні «Affirming that the High Contracting Parties, in accordance with the principle of subsidiarity, have the primary responsibility to secure the rights and freedoms defined in this Convention and the Protocols thereto, and that in doing so they enjoy a margin of appreciation, subject to the supervisory jurisdiction of the European Court of Human Rights established by this Convention» [7] та його українському перекладі «підтверджуючи, що Високі Договірні Сторони, відповідно до принципу субсидіарності, несуть основну відповідальність за захист прав і свобод, визначених цією Конвенцією та протоколами до неї, і що при цьому вони наділені свободою розсуду, яка підлягає наглядовій юрисдикції з боку Європейського суду з прав людини, створеного за цією Конвенцією, домовилися про таке» [8], прислівник «thereto» переходить і займенник «неї», а також «in doing so» перекладається як «при цьому», шляхом проніміналізації.

5) Препозиціоналізація – перехід із однієї частини мови в прийменник [9]. У реченні «No one shall be deprived of his liberty save in the following cases and in accordance with a procedure prescribed by law» [7] та його перекладі «Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом» [8] було виділено такі види транспозиції. Прикметник «deprived» було вербалізовано у «позбавлено». І ще одна транспозиція – «save in» - «крім» - є прикладом препозиціоналізації.

6) Нумералізація – перехід із однієї частини мови в числівник [9].

7) Адвербалізація – перехід із однієї частини мови в прислівник [9]. Прикладом цього способу є речення: «No one shall be deprived of his life intentionally save in the execution of a sentence of a court following his conviction of a crime for which this penalty is provided by law» [7] та «Нікого не може бути умисно позбавлено життя інакше ніж на виконання смертного вироку суду, винесеного після визнання його винним у вчиненні злочину, за який закон передбачає таке покарання» [8], де «save in» – «інакше» – це адвербалізація.

8) Кон'юнкціоналізація – перехід із однієї частини мови в сполучник [9].

9) Партикуляція – перехід із однієї частини мови в частку [9]. Прикладом є речення: «Deprivation of life shall not be regarded as inflicted in contravention of this Article when it results from the use of force which is no more than absolutely necessary» [7] та український переклад «Позбавлення життя не розглядається як таке, що вчинене на порушення цієї статті, якщо воно є наслідком виключно необхідного застосування сили» [8], де «no more than» – «виключно» є партикуляцією.

10) Інтер'єктивація – перехід із однієї частини мови у вигук [9].

Приклади перекладу шляхом нумералізації, кон'юнкціоналізації та інтер'єктивації в текстах Європейської Конвенції виявлено не було.

Отже, транспозиція є одним із інструментів вільного перекладу. Зі стилістичного погляду переклад слів з використанням транспозиції може мати іншу якість. Однак, головна мета перекладача полягає в тому, щоб підібрати відповідне слово у максимально доречній формі, яка відповідає певному контексту [15].

4. ВИСНОВКИ І НАПРЯМИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проаналізувавши результати нашої наукової роботи, робимо висновки, що транспозиція є одним із інструментів вільного перекладу текстів. Однак, такі її види як субстантивізація і вербалізація є досить поширеними і в офіційних текстах міжнародно-правових документів. Зі стилістичного погляду переклад слів з використанням транспозиції може мати іншу якість, тому цей спосіб повинен використовуватися у тих ситуаціях, де він є доцільним. Головна мета перекладача полягає в тому, щоб підібрати відповідне слово у максимально доречній формі, яка відповідає певному контексту.

Досі явище транспозиції у сфері міжнародно-правових документів залишається відкритою галуззю для подальших досліджень. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розширенні знань щодо перекладу текстів міжнародно-правової сфери шляхом таких транспозицій: нумералізації, кон'юнкціоналізації та інтер'єктивації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Chernovatyj L. M. (2012). Teoretychni ta prahmatychni problemy perekloznavstva. IN STATU NASCENDI. Retrieved 04/10/23 from http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/11894/2/In%20Statu%20Nascendi_2012.pdf (мова оригіналу – українська).
- Definitions.net (2023). Transfiks. Retrieved 04/10/2023 from <https://www.definitions.net/definition/transfix> (мова оригіналу – англійська).
- Derzhavna naukova ustanova “Encyklopedychne vydavnytvo”. Afiks. Retrieved 04/10/23 from <http://surl.li/dklyp> (мова оригіналу – українська).
- Derzhavna naukova ustanova «Encyklopedychne vydavnytvo». Afiksacija. Retrieved 04/10/23 from <https://vue.gov.ua/%D0%90%D1%84%D1%96%D0%BA%D1%81%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (мова оригіналу – українська).
- Derzhavna naukova ustanova «Encyklopedychne vydavnytvo». Postfiks. Retrieved 04/10/23 from <https://vue.gov.ua/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%84%D1%96%D0%BA%D1%81> (мова оригіналу – українська).
- Denysjuk V. (2020). Substantyvanty jak rezuljzat koghniciji ljudy ny (na materialy «Shhodennyka» ghe neraljnogho khorunzhogho Mykoly Khanenka). Umanj : «Sochinsjkyj M. M.» (мова оригіналу – українська).
- European Convention on Human Rights. Retrieved 04/10/23 from <https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Conventi on ENG> (мова оригіналу – англійська).
- Evropeyska conventia z prav ludy ny. (red. vid 01.08.21). Retrieved 04/10/23 from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (мова оригіналу – українська).

- Koval, E. (2020). *Tranposytsiia samostiynyh chastyn movy u nesamostiyni* (na materiali tvoriv Ivana Bahrianoho “Tyhrolovy” ta “Sad Hetsymanskyi). Lviv. Retrieved 04/10/23 from <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/MAHISTERSKA-ROBOTA.-KOVAL-YE..pdf> (мова оригіналу – українська).
- Open Talk (2010). *Konversija*. Retrieved 04/10/23 from <https://opentalk.org.ua/langstory/konversiya/> (мова оригіналу – українська).
- Pidruchnyky dlja studentiv onlajn. *Jurydychni dokumenty*. Retrieved 04/10/23 from https://stud.com.ua/51046/pravo/yuridichni_dokumenti (мова оригіналу – українська).
- Rusanivskij V. M. (1971). *Struktura ukrajinsjkogho dijelova*. K. (мова оригіналу – українська).
- Stepanenko K. V. (2019). *Konspekt lekcij z mizhnarodnogho prava*. Retrieved 04/10/23 from <http://surl.li/gwwwa> (мова оригіналу – українська).
- Sydorenko O. O. (2021). *Spivvidnoshennja ponjatj pravovogho akta ta pravovogho dokumenta*. Retrieved 04/10/23 from http://apnl.dnu.in.ua/1_2021/6.pdf (мова оригіналу – українська).
- Tsverkun, Y. (2021). *Techniky perekladu: tranposytsiia*. Retrieved 04/10/23 from <https://profpereklad.ua/tehniki-perekladu-transpozicija/> (мова оригіналу – українська).
- Virtualjna chytaljna ukrajinsjkoi literatury dlja studentiv, vchyteliv, uchniv ta batjkiv. *Funkcionaljna transpozycja chastyn movy u tvorakh Ulasa Samchuka*. Retrieved 04/10/23 from <https://ukrlit.net/article/1116.html> (мова оригіналу – українська).
- Vykhovanecj I. R., Ghorodensjka K. Gh. (2004). *Teorytychna morfologhija ukrajinsjkoi movy*. Kyjiv : Puljsary. (мова оригіналу – українська).

REFERENCES

- Chernovaty L. M. (ed.) (2012). *IN STATU NASCENDI. Theoretical and pragmatic problems of translation studies: Collection of student articles*. Retrieved 04/10/23 from http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/11894/2/In%20Statu%20Nascendi_2012.pdf (original language – Ukrainian).
- Definitions.net (2023). *Transfix*. Retrieved 04/10/2023 from <https://www.definitions.net/definition/transfix> (original language – English).
- State Scientific Institution “Encyclopedic Publishing House”. *Affix*. Retrieved 04/10/23 from <http://surl.li/dklyp> (original language – Ukrainian).
- State Scientific Institution “Encyclopedic Publishing House”. *Affixation*. Retrieved 04/10/23 from <https://vue.gov.ua/%D0%90%D1%84%D1%96%D0%BA%D1%81%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (original language – Ukrainian).
- State Scientific Institution “Encyclopedic Publishing House”. *Postfix*. Retrieved 04/10/23 from <https://vue.gov.ua/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%84%D1%96%D0%BA%D1%81> (original language – Ukrainian).
- Denisyuk, V. (2020). *Substantives as a result of human cognition (based on the material from the “Diary” of Major General Mykola Khanenko)*. Uman: “Sochinsky M.M.” (the original language is Ukrainian).
- European Convention on Human Rights. Retrieved 04/10/23 from https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_ENG (original language – English).
- European Convention on Human Rights (ed. dated 01.08.2021). Retrieved 04/10/23 from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (original language – Ukrainian).
- Koval E. (2020). *Transposition of independent parts of speech into non-independent ones (based on the works of Ivan Baghrjanyj “The Tigers” and “Garden of Gethsemane”)*. Lviv. Retrieved 04/10/23 from <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/MAHISTERSKA-ROBOTA.-KOVAL-YE..pdf> (original language – Ukrainian).
- Open Talk (2010). *Conversion*. Retrieved 04/10/23 from <https://opentalk.org.ua/langstory/konversiya/> (original language – Ukrainian).
- Textbooks for students online. *Legal documents*. Retrieved 04/10/23 from https://stud.com.ua/51046/pravo/yuridichni_dokumenti (original language – Ukrainian).
- Rusanivskij V. M. (1971). *The structure of the Ukrainian verb*. K. (original language – Ukrainian).
- Stepanenko K. V. (2019). *Synopsis of lectures on the discipline of International Law*. Retrieved 04/10/23 from <http://surl.li/gwwwa> (original language – Ukrainian).
- Sydorenko O. O. (2021). *Correlation of the concepts of legal act and legal document*. Retrieved 04/10/23 from http://apnl.dnu.in.ua/1_2021/6.pdf (original language – Ukrainian).
- Tsverkun Y. (2021). *Translation techniques: transposition*. Retrieved 04/10/23 from <https://profpereklad.ua/tehniki-perekladu-transpozicija/> (original language – Ukrainian).
- Virtual reading room of Ukrainian literature for students, teachers, pupils and parents. *Functional transposition of parts of speech in the works of Ulas Samchuk*. Retrieved 04/10/23 from <https://ukrlit.net/article/1116.html> (original language – Ukrainian).
- Vyhovanets I. R. and Horodenska K. G. (2004). *Theoretical morphology of the Ukrainian language*. Kyiv: Pulsary (original language – Ukrainian).

Yuliia Baklazhenko, Valeriia Kuzmina. Transposition in the Ukrainian-language reproduction of English texts (based on the material of International Law documents. The article is devoted to consideration of the issue of transposition in the Ukrainian-language reproduction of texts in the international legal sphere. The research is conducted in two stages. During the first stage, the importance of translating international legal documents into Ukrainian is defined. The main requirement for the translation of texts in the international legal sphere is also defined, namely: to accurately convey the content of legal documents in the target language. It is found that the translation of international legal documents is an integral component of the development and improvement of the Ukrainian terminological system in the international legal sphere. It is established that Ukrainian linguists deeply study the English-language terminology of the legal sphere because of the development of the legal system in English-speaking countries. Definitions of the concepts “international law” and “international legal documents” and their categories and types are also characterized. It is clarified that international legal documents have legal force, therefore the definition of the concept of “legal documents” and their features are also defined: the definitions of legal terms are not always fixed in lexicographic sources, for the terms of the legal sphere, the division into inter-branch and intra-branch terms is unacceptable, legal terms can be used not only in a professional context, but also in everyday communication. During the second stage, the concepts of affixation and conversion are analyzed. The main components of affixation are also found out. Additionally, the definition of the concept of “transposition”, its levels (complete or morphological and incomplete or syntactic), as well as its classification, are presented. It is also found that transposition has three components: the transposed, the transpositor, and the transposer. 10 types of transposition are presented: substantivation, verbalization, adjectivization, pronominalization, prepositionalization, numeralization, adverbialization, conjunctivization, particulation, and internalization. 10 sentences of the English-language text from the European Convention on Human Rights and their Ukrainian translation are analyzed and classified according to 7 types of transposition: substantivation, verbalization, adjectiveization, pronominalization, prepositionalization, adverbialization, and particulation. During the analysis of examples of translation by means of numeralization, conjunctivization and internalization in the texts of the European Convention on Human Rights, no examples are found. The research material is the European Convention on Human Rights [7], [8] and the scientific work of E. Koval, 2020 [9].

Key words: transposition; international legal documents; international legal sphere; international legal discourse; legal documents; legal discourse; Ukrainian-language reproduction of English-language texts.